

Príspevok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2017

14. júla 2016

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Európsky hospodársky a sociálny výbor

**Príspevok EHSV
k pracovnému programu
Európskej komisie
na rok 2017**

Brusel 14. júla 2016

UZNESENIE

**Príspevok Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
k pracovnému programu Európskej komisie na rok 2017**

2017 – rok pre nový impulz a väčšiu solidaritu v Európe

Politické vyhlásenie

EHSV vyjadruje poľutovanie nad výsledkom hlasovania občanov Spojeného kráľovstva, ktorým je vôľa vystúpiť z EÚ. Bolo to demokratické hlasovanie, legitímne rozhodnutie, ale jeho dôsledky ovplyvnia nielen rozdelené Spojené kráľovstvo, ale aj celú EÚ. Teraz začne dlhý a ťažký proces rokovaní s cieľom vymedziť všetky podmienky tohto vystúpenia. Nevieme, kedy a ako bude uplatnený článok 50 zmluvy, ale EHSV žiada o urýchlené začatie rokovaní s cieľom reagovať na súčasnú neistotu v súvislosti s budúcnosťou EÚ a jej inštitucionálnou a politickou štruktúrou. Reakcia finančných trhov je jasným signálom toho, že sa dá očakávať nová hospodárska recesia (a nielen v Spojenom kráľovstve) a EÚ musí urýchlene reagovať.

EHSV žiada, aby bol plne zapojený do rokovacieho procesu so Spojeným kráľovstvom. Je jasné, že hlasovanie britských občanov je novým a naliehavým upozornením pre európske inštitúcie. Občania žiadajú, aby boli zapojení do rozhodovacieho procesu EÚ a vplyv Brexitu je kľúčovou otázkou, ktorou sa treba zaoberať aj za plnej podpory občanov ostatných krajín EÚ. EHSV ako zástupca organizácií občianskej spoločnosti je pripravený aktívne sa zapojiť do tohto procesu.

EHSV sa domnieva, že Európska komisia by mala prehodnotiť 10 prioritných oblastí svojho programu a zohľadniť potrebu urýchlene riešiť Brexit so všetkými jeho inštitucionálnymi, politickými, hospodárskymi a sociálnymi dôsledkami.

1. Európsky hospodársky a sociálny výbor vyjadruje vážne znepokojenie nad stavom Európskej únie. V súčasnom politickom a hospodárskom kontexte, v prostredí čoraz väčšej nedôvery voči procesu európskej integrácie zo strany európskych občanov sa musí Európska komisia usilovať o obnovu ducha solidarity a zodpovednosti, ako sa už uviedlo v pracovnom programe na rok 2016. Existuje čoraz viac signálov nedostatočnej vôle členských štátov nájsť spoločné a jednotné riešenia. Jadrom činnosti EÚ by zároveň malo byť presviedčanie občanov, aby sa stotožnili s cieľmi EÚ.
2. Utečenecká kríza si vyžaduje naliehavé humanitárne opatrenia. Zároveň treba venovať osobitnú pozornosť ťažkostiam, na ktoré narážajú európske vlády pri ponúkaní riešení, s ktorými by súhlasili všetci európski občania, ktorí sa cítia neisto a majú strach. Musia sa otvoriť bezpečné legálne koridory a EÚ musí rázne prejsť k spoločnému azylovému systému a dovŕšiť politické a legislatívne iniciatívy uverejnené v máji a júli 2016. Európska komisia by sa mala viac usilovať o presadzovanie právneho štátu pri vykonávaní *acquis* EÚ v oblasti migrácie a azylu a mala by zabezpečiť zodpovedné riadenie schengenského priestoru s cieľom obnoviť vzájomnú dôveru a udržateľnosť priestoru voľného pohybu. Ohrozenie Schengenskej dohody by zasiahlo podstatu európskeho projektu a obmedzilo jeho pokrok. Oprávnená požiadavka regulovanejších kontrol a riadenia vonkajších hraníc – v plnom súlade so zásadami právneho štátu – legitímna požiadavka širokej verejnosti na väčšiu bezpečnosť

a ochranu a požiadavka užšej spolupráce v boji proti terorizmu nemôžu znamenať vytváranie prekážok v rámci EÚ a obmedzovanie voľného pohybu osôb.

3. Zvýšené obavy sú spôsobené rozšírením protieurópskeho cítenia a zvyšujúceho sa politického zastúpenia xenofóbnych a populistických hnutí v národných parlamentoch a celkovo v spoločnosti, ktoré ohrozujú demokratické hodnoty v Európe. V niektorých členských štátoch môžu tieto hnutia ovplyvňovať vládu. Tieto nepriateľské prejavy voči Európe ako celku môžu viesť k riskantným diskusiám o ustanoveniach o výnimkách (opt-out) udelených vládam na základe ich príslušných súčasných politických potrieb, ako ukázala diskusia o Brexite. EÚ musí reagovať na tento posun k protekcionizmu a nacionalizmu aj konfrontáciou na kultúrnej úrovni.
4. Nemali by sme však zabudnúť na výsledky, ktoré EÚ doteraz dosiahla, ani ich ohroziť, a hospodársku integráciu treba teraz doplniť hlbšou politickou a sociálnou integráciou. Jednotný trh je ústredným prvkom európskej integrácie a fungovanie rovnakých podmienok sa musí zachovať za každú cenu. Občania musia byť aktívnou súčasťou tohto procesu. Musí sa posilniť a štruktúrovať dialóg na miestnej, národnej a európskej úrovni s pomocou občianskej spoločnosti vrátane sociálnych partnerov, ktorí majú rozhodujúci význam pre vytýčenie nového smeru pre Európu.
5. Mladí ľudia sú prioritou tejto kultúrnej zmeny, keďže sú najviac postihnutí nezamestnanosťou, ale zároveň majú najväčší potenciál na riešenie krízy. Na základe svojich skúseností „generácia Erasmus“ dokazuje otvorenosť a pripravenosť komunikovať a rásť spoločne s rôznymi národmi a kultúrami. Komisia preto musí všetkým mladým ľuďom ponúknuť príležitosť, odhliadnuc od chabých výsledkov záruky pre mladých ľudí, využiť európske výmenné pobyty bez ohľadu na ich úroveň vzdelania a pracovné postavenie.
6. V súčasnom naďalej neistom hospodárskom a sociálnom ovzduší naliehavo vyzývame Európsku komisiu, aby využila všetky dostupné zdroje na podporu rastu, kvalitných pracovných miest a sociálneho pokroku. Finančné, produktívne a sociálne investície sa ani zďaleka nevracajú na úroveň z obdobia pred krízou. Je potrebné makroekonomické prostredie podporujúce rast, ktoré sa bude opierať o priaznivé investičné prostredie v rámci dobre fungujúceho vnútorného trhu. Treba sa zaoberať všetkými aspektmi medzinárodnej konkurencieschopnosti a zvýšený domáci dopyt by mohol byť stimulom pre európske spoločnosti na svetovom trhu, ktorý by podporil pozitívnu reťazovú reakciu prospešnú pre všetkých.
7. Hospodárske riadenie sa musí zameriavať na rast a sociálny pokrok a musia sa pri tom vykonávať všetky priority obsiahnuté v oznámení s názvom *Na ceste k dobudovaniu hospodárskej a menovej únie* a v ročnom prieskume rastu na rok 2016. V odporúčaniach pre jednotlivé krajiny by sa mala lepšie využívať flexibilita v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu s cieľom podporiť rast. Treba rozšíriť spoluzodpovednosť za európsky

semester zapojením širokej občianskej spoločnosti a uznaním špecifickosti sociálnych partnerov na európskej a národnej úrovni.

8. Aktualizovaná stratégia Európa 2020 by mala byť prepojená s programom trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 Organizácie Spojených národov a obsahovať nové ciele udržateľného rozvoja, vnímať hospodárske, sociálne a environmentálne aspekty ako neoddeliteľné a vzájomne prepojené prvky a obnoviť úsilie o dosiahnutie tých sociálnych cieľov, v ktorých EÚ zaostáva.
9. EHSV žiada Komisiu, aby vykonávala svoju vedúcu úlohu pri dosahovaní konsenzu a zaangažovanosti v Európskom parlamente a Rade s cieľom presadiť vnútornú a vonkajšiu agendu EÚ.
10. V tejto súvislosti EHSV žiada Komisiu, aby svoj pracovný program na rok 2017 zamerala na nasledujúce tri strategické oblasti a uznala, že vnútorný a vonkajší rozmer, ako aj hospodársky, sociálny a politický rozmer, sú neoddeliteľné:

10.1 *Posilnenie hospodárskej a sociálnej súdržnosti EÚ*

- S cieľom dosiahnuť investičný plán, ktorý bude predstavovať aspoň 2 % HDP EÚ, EHSV odporúča fiškálny stimul, okrem iného prostredníctvom verejných investícií, zameraný na investície, ktoré podporujú inovácie a rast, uprednostňujúc sektory ako energetika, doprava a širokopásmová infraštruktúra, digitalizácia, obehové hospodárstvo s nízkymi emisiami CO₂, sociálne hospodárstvo a podnikateľské zručnosti a kvalitné pracovné miesta. Využívanie európskych fondov by malo byť v súlade s týmito cieľmi. Udržateľné podniky a priemyselný rast treba podporovať spolu s cieľným plánom pre MSP.
- Pokiaľ ide o proces európskeho semestra, EHSV vyzýva Komisiu, aby presne sledovala a plnila všetky hospodárske a sociálne ciele, ktoré sa týkajú vypracovania sociálnych odporúčaní pre jednotlivé krajiny na dosiahnutie konkrétnych výsledkov pri dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020 vrátane boja proti chudobe a nerovnosti.
- Dokončenie jednotného trhu si vyžaduje rozhodný záväzok zo strany Komisie, pokiaľ ide o priority stanovené v roku 2016. Voľný pohyb pracovníkov by mal zostať prioritou; spravodlivá mobilita znamená zabezpečenie súladu so zásadami rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie na základe národnosti v súlade s európskym acquis pre európskych pracovníkov.
- V rámci EHSV prebieha diskusia o zahrnutí zásady rovnakej odmeny za rovnakú prácu na rovnakom pracovisku, ako ju uviedol predseda Juncker, do rámca EÚ pre pracovnú mobilitu. Výbor už vyjadril obavy v súvislosti s narušeniami, ktoré môžu poškodiť integráciu pracovného trhu a spravodlivú hospodársku súťaž.

- Hospodárska a menová únia je ústredným prvkom jednotného trhu a EHSV zdôrazňuje, že treba rozvíjať jej hospodársky, sociálny a politický pilier. Eurozóna vrátane tých krajín, ktoré by do nej chceli vstúpiť, potrebuje silnejšiu identitu.
- Využívanie príležitostí, ktoré ponúka digitalizácia, si vyžaduje, aby sa prijali opatrenia v mnohých oblastiach. EHSV vyzýva Komisiu, aby zriadila pravidelný konzultačný proces na riadenie vplyvu na kvalitatívne a kvantitatívne aspekty zamestnanosti, výroby, spotreby a verejných služieb pre občanov. Osobitná pozornosť sa musí venovať vykonávaniu programu pre digitálne zručnosti, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie prístupu pre všetkých.
- Energetická únia ani zďaleka nie je dokončená. EHSV vyzýva Komisiu, aby urýchlila vykonávanie stratégie pre energetickú úniu s cieľom zabezpečiť bezpečnosť dodávok energie a primerané ceny prostredníctvom diverzifikácie zdrojov energie a plne integrovaného vnútorného trhu s energiou. Na podporu procesu prechodu na hospodárstvo s nízkymi emisiami je potrebný fond pre spravodlivý prechod. Pokiaľ ide o politiku v oblasti zmeny klímy, je potrebné okamžite prijať konkrétne opatrenia. EK by mala zabezpečiť, aby občianska spoločnosť a občania na celosvetovej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni boli viac zapojení do vývoja, preskúmania a predovšetkým implementácie parížskej dohody.
- Utečeneckú krízu treba náležite riadiť. Musia sa otvoriť bezpečné humanitárne koridory a EÚ musí rázne prejsť k spoločnému azylovému systému.

10.2 Posilnenie úlohy EÚ vo svete

- V roku 2016 vzrástla úloha EÚ ako svetového aktéra a Únia by mala posilniť svoju pozíciu pri presadzovaní mieru a stabilizácie v oblastiach konfliktov. Nedostatočná vnútorná súdržnosť a nedostatok politickej vôle však vplyv EÚ vo svete doteraz oslabovali. Ako podmienku účinnej vonkajšej činnosti je potrebné prijať integrované politické opatrenia medzi zahraničnou a vnútornou politikou, pokiaľ je to možné.
- Na posilnenie bezpečnosti v Európe sú potrebné dodatočné praktické opatrenia: silná spoločná zahraničná politika na riešenie otvorených konfliktov so susednými krajinami, rozvojová politika konzistentná s rozvojovými politikami ostatných medzinárodných inštitúcií, medzinárodná policajná spolupráca a účinné kontroly vonkajších hraníc bez toho, aby sa obmedzili individuálne slobody a súkromie.
- EHSV považuje za nevyhnuté zavrieť súčasné bilaterálne obchodné a investičné rokovania, aby sa zabezpečila rovnováha záujmov uvedených v stanovisku EHSV k oznámeniu EK na tému *Obchod pre všetkých*, a pracovať na tom, aby sa riadne vykonávali. Transparentnosť a spravodlivé vyváženie záujmov treba tiež sledovať v rámci mnohostranného prístupu k obchodným dohodám v rámci WTO. Dohody EÚ by

nemali znižovať environmentálne, sociálne, pracovné, spotrebiteľské a iné normy spolu s verejnými službami, tieto dohody by sa v skutočnosti mali zamerať na ich zlepšenie.

- Globálne ciele udržateľného rozvoja Agendy OSN 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj sa musia začleniť do politických oblastí týkajúcich sa vonkajšej činnosti EÚ.
- EHSV vyzýva Komisiu, aby svoje úsilie zamerala na ovplyvňovanie a podporu vývoja a exportu technológií a riešení v oblasti klímy na celosvetovej úrovni.

10.3 *Posilnenie pocitu spolupatričnosti občanov k EÚ*

- EHSV žiada EK, aby otvorila diskusiu o spôsobe fungovania EÚ. Musíme opäť potvrdiť európske hodnoty v rámci spoločnej vízie, význam európskej solidarity, sociálnej súdržnosti a budovania participatívnej a inkluzívnej demokracie.
- EHSV dôrazne nabáda Komisiu, aby pozorne monitorovala súlad členských štátov so zásadami právneho štátu a Charty základných práv a aby aktívne riešila všetky porušenia.
- EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia riadne nezohľadnila príspevok EHSV k pracovnému programu na rok 2016 a že nepovažovala za vhodné uskutočniť podrobnú výmenu názorov na politické rozhodnutia prijaté samotnou Komisiou. Budovanie systematického dialógu s organizáciami občianskej spoločnosti a posilnenie sociálneho dialógu na všetkých úrovniach má kľúčový význam pre dosiahnutie cieľov EÚ.

*

* *

ODPORÚČANIA A NÁVRHY NA OPATRENIA SÚVISIACE S 10 PRIORITAMI EK

1. **Ďalšie posilnenie zamestnanosti, rastu a investícií**
  - **Investície do infraštruktúry, výroby a kvalitných pracovných miest**
  - **Vylepšený európsky semester pre rast, konkurencieschopnosť a sociálny pokrok**
  - **Rýchly prechod na nízkouhlíkové obehové hospodárstvo**
- 1.1 Hlavnou prioritou v roku 2017 zostáva zamestnanosť, najmä prostredníctvom tvorby nových pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných, ženy, mladých ľudí a migrantov.
- 1.2 Pokiaľ ide o európske fondy, Komisia by mala vyhodnotiť ich využívanie a zabezpečiť, aby sa financovanie pridelovalo tak, aby bolo účinne zamerané a maximalizovalo stimuláciu inovácií a rastu a uprednostňovali sa investície do infraštruktúry, výroby a kvalitných pracovných miest. Nezrovnalosti vo využívaní európskych fondov sa musia lepšie monitorovať a sankcionovať.
- 1.3 Odvetvie sociálnych služieb je jedným z najväčších tvorcov pracovných miest v Európe. Komisia by preto mala vypracovať akčný plán na maximalizáciu jeho potenciálu a uvoľniť európsky fond pre strategické investície pre sociálny sektor.
- 1.4 V ročnom prieskume rastu v roku 2017 by prioritou mali byť aj sociálne investície a pomoc krajinám, ktoré zaostávajú v dosahovaní európskych hospodárskych a sociálnych noriem.
- 1.5 Je potrebná ofenzíva zručností založená na okamžitom vykonávaní programu pre nové zručnosti pre Európu a balíka opatrení v oblasti zamestnanosti mladých ľudí (záruka pre mladých ľudí a Európske združenie učňovskej prípravy).
- 1.6 Opatrenia navrhované v akčnom pláne pre obehové hospodárstvo sa musia bezodkladne vykonať, pričom treba uprednostniť tie opatrenia, ktoré pomôžu zabezpečiť konkurencieschopnejšie prostredie pre európske podniky. Výbor žiada EK, aby preskúmala uskutočniteľnosť otvorenej európskej platformy pre obehové hospodárstvo, ktorá by združovala všetky zainteresované strany pod správou EHSV.
2. **Prepojený jednotný digitálny trh**
  - **Podpora digitalizácie infraštruktúry, výroby a verejných služieb**
  - **Zvyšovanie zručností a akceptovanie digitálnych zmien v spoločnosti vo všeobecnosti a medzi pracovníkmi**
- 2.1 Digitalizácia priemyslu bude rozhodujúcim faktorom pre konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva. Proces digitalizácie má významný vplyv na európsku občiansku spoločnosť a stal sa nevyhnutným pre život ľudí. EHSV prostredníctvom svojich prierezových

kompetencií a ako fórum zastupujúce organizovanú občiansku spoločnosť bude konať v prospech podpory akceptácie politík v tejto oblasti európskou občianskou spoločnosťou.

- 2.2 Potenciál digitálneho hospodárstva spojený s ďalšími významnými hospodárskymi zmenami (napr. prechod na hospodárstvo spoločného využívania zdrojov a nízkouhlíkové hospodárstvo) musí byť strategickejšie orientovaný na dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja OSN.
- 2.3 S cieľom odstrániť rozdiely medzi jednotlivcami a medzi malými podnikmi by sa program digitalizácie mal riadne využiť pri rozvoji inteligentnej výroby, inteligentných energetických sietí, inteligentnej dopravy a mobility, inteligentného bývania a inteligentných komunít. Existuje tiež značný priestor na využitie digitalizácie na zlepšenie verejných služieb a správy. Komisia by mala podporovať výmenu osvedčených postupov v tejto oblasti medzi členskými štátmi.
- 2.4 Treba vyzvať sociálnych partnerov, aby ako súčasť európskej koordinovanej stratégie využívali všetky nástroje sociálneho dialógu s riešiť problémy procesu digitalizácie v záujme maximalizácie kvalitných pracovných príležitostí, rekvalifikácie/zvyšovania kvalifikácie dotknutých pracovníkov a určenia nových foriem ochrany týchto pracovníkov. S cieľom zabezpečiť komplexný prístup sa odporúča, aby sa zriadil pravidelný konzultačný proces s ostatnými organizáciami občianskej spoločnosti.

3. **Odolná energetická únia uplatňujúca výhľadovú politiku v oblasti zmeny klímy**

- **Vykonávanie stratégie pre energetickú úniu vrátane jej vonkajšieho rozmeru**
- **Vykonávanie a globálne posilnenie rozhodnutí v rámci konferencie COP 21**
- **Zabezpečenie spravodlivého prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo**

- 3.1 Komisia musí pokračovať vo vykonávaní prezieravej stratégie v súlade s pracovným programom pripojeným k oznámeniu z roku 2015 o stave energetickej únie.
- 3.2 Návrh EHSV vytvoriť európsky dialóg o energetike (EDE) sa musí stať kľúčovým mechanizmom na zabezpečenie toho, aby sa vedomosti, obavy a záujmy občianskej spoločnosti premietli do procesu energetickej únie.
- 3.3 Rozhodnutia konferencie COP 21 sa musia bezodkladne vykonávať s plným zapojením organizovanej občianskej spoločnosti. Rovnaké podmienky sú nevyhnutné pre podniky, ktoré čelia medzinárodnej konkurencii, s cieľom zabrániť presunu emisií CO₂ do iných krajín. Správnym signálom by bola výzva pre členské štáty EÚ, aby oznámili svoje vnútroštátne stanovené príspevky. Potreba oživiť investície a posilniť vedúce postavenie EÚ v oblasti ekologických technológií by sa tiež mali zohľadniť.

- 3.4 V súvislosti so záväzkami konferencie COP 21 treba pozorne posúdiť riziko presunu emisií CO₂ do iných krajín a vyžívať politické nástroje na jeho efektívne riešenie, najmä v kontexte systému EÚ na obchodovanie s emisiami na obdobie 2021 – 2030.
- 3.5 Potravinový systém je jednou z hlavných príčin zmeny klímy a bude ňou výrazne ovplyvnený. Treba posilniť úlohu agropotravinárskeho odvetvia pri prispôbovaní sa účinkom zmeny klímy a ich zmierňovaní. Význam predchádzania plytvaniu potravinami a jeho znižovania a úsilie občianskej spoločnosti treba zdôrazniť v súvislosti s akčným plánom EÚ pre obehové hospodárstvo.
- 3.6 Okrem fondu pre spravodlivý prechod musí EÚ využívať inovačný fond a modernizačný fond a zapájať sociálnych partnerov a ostatné organizácie občianskej spoločnosti do riadenia týchto fondov.
- 3.7 Na základe výsledkov štúdie EHSV o plánovanom zastarávaní by sa mal spustiť pilotný projekt zameraný na začlenenie odhadovanej alebo priemernej minimálnej životnosti do systému označovania výrobkov.
4. **Hlbší a spravodlivejší vnútorný trh so silnejšou priemyselnou základňou**
- **Rastúci priemysel a fungujúca únia kapitálových trhov**
  - **Podpora konkurencieschopnejšieho a ekologickejšieho hospodárstva, rozvoj podnikov sociálneho hospodárstva a implementácia inovatívnych modelov**
  - **Sprístupnenie spravodlivej mobility pracovnej sily pre všetkých**
  - **Dosiahnutie spravodlivejšieho zdaňovania**
- 4.1 Keďže priemysel je podstatou jednotného trhu, Európska únia sa musí naďalej sústrediť na oživenie svojho priemyslu a splniť cieľ zvýšenia jeho príspevku k HDP EÚ na 20 % do roku 2020. Osobitná pozornosť by sa mala venovať výzvam, ktorým čelí oceľarský priemysel, a to prostredníctvom reštrukturalizácie štátnej pomoci a cielenejšieho využívania prostriedkov Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii. Treba tiež zaviesť akčný plán pre európsky obranný priemysel, ktorým by sa dosiahli značné úspory pre verejné obstarávanie v oblasti obrany.
- 4.2 EHSV žiada, aby boli prijaté účinné opatrenia na zlepšenie prístupu k financiám, ako aj iniciatívy v rámci únie kapitálových trhov. Regulačný rámec a rámec (mikro- a makroprudenciálneho) dohľadu finančného sektora by sa mal upraviť s cieľom znížiť riziko regulačnej arbitráže. Sektor tieňového bankovníctva by sa tiež mal riešiť v tomto kontexte. Okrem toho by sa mali vytvoriť prostriedky na lepšie využitie kapitálu dostupného v štátnych investičných fondoch. V procese bankovej únie by sa mal uviesť odkaz na aspekt verejnej služby bankových služieb. Občania musia mať možnosť využívať tieto služby s vedomím, že sú transparentné, spoľahlivé a finančne nenáročné.

- 4.3 Potrebný je konkrétny akčný plán na prekonanie prekážok, ktorým čelia MSP vrátane mikropodnikov a rodinných podnikov a ktoré im bránia v cezhraničnom obchode.
- 4.4 S cieľom naplno využiť potenciál podnikov sociálneho hospodárstva, EHSV vyzýva Komisiu, aby spustila akčný plán pre sociálne hospodárstvo, ktorý by poskytol kompletnú štruktúru pre jeho rozvoj a rast.

EHSV zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť konkurencieschopnosť Európy a podporiť ekologické hospodárstvo. V tejto súvislosti treba pri revízii stratégie jednotného trhu v roku 2017 spolu so zásadou zachovania rovnakých podmienok podporiť nové modely podnikania, ktoré rovnomerne zohľadnia hospodárske, sociálne a environmentálne aspekty. Hospodárstvo spoločného využívania zdrojov, funkčné hospodárstvo a obehové hospodárstvo potrebujú jasné usmernenia na to, aby sa mohli rozvíjať. Nevyhnutný je komplexný prístup zohľadňujúci rôzne sociálne, hospodárske a environmentálne aspekty v rámci koherentnej politickej štruktúry. Treba vytvoriť ambicióznejšiu stratégiu sociálnej zodpovednosti podnikov, ktorá lepšie zohľadní príspevok podnikov k spoločnému blahu, ukazovatele na meranie blahobytu a sociálneho rozvoja nad rámec HDP.

- 4.5 Pokiaľ ide o verejné obstarávanie v súlade s novými smernicami, je nevyhnutné uľahčiť uplatňovanie sociálnych doložiek a vyhradeného trhu a vytvoriť usmernenia pre verejných obstarávateľov.
- 4.6 Musí sa zaručiť spravodlivá pracovná mobilita. V tejto súvislosti EHSV práve pripravuje stanovisko k návrhu Komisie týkajúcemu sa revízie smernice 96/71 a zaoberá sa otázkami podpory slobody poskytovania služieb a zachovania spravodlivej hospodárskej súťaže na trhu služieb a rovnakého zaobchádzania na trhu práce.
- 4.7 Potreby politického vývoja SPP v kontexte preskúmania VFR na roky 2014 – 2020 v polovici uplatňovania by mali smerovať k zachovaniu multifunkčnosti, rodinných fariem a udržateľnosti ako ťažiska európskeho poľnohospodárstva. Komisia by mala vypracovať európsku potravinovú stratégiu s komplexným prístupom zahŕňajúcim celý dodávateľský reťazec, od poľnohospodárstva až po spotrebiteľov, ako aj zabezpečiť politickú súdržnosť medzi rôznymi oblasťami politiky, od poľnohospodárskej politiky po politiku v oblasti obchodu, vzdelávania a klímy.
- 4.8 Mimoriadne dôležitá je mestská agenda EÚ. Komisia by mala vypracovať bielu knihu o vidieckych oblastiach. Treba však zdôrazniť, že mestské a vidiecke oblasti sú navzájom úzko prepojené a nemajú iné alternatívy.
- 4.9 Je dôležité využiť prínosy zamestnanosti, ktoré prináša oživenie jednotného trhu, najmä pokiaľ ide o služby, digitalizáciu a pracovnú mobilitu. Riadne fungovanie jednotného trhu a rámec zaručujúci bezpečnosť pre ľudí, ako aj spravodlivá hospodárska súťaž, sú základom hospodárskeho oživenia v Európe. EHSV tiež zdôrazňuje potrebu riešiť situáciu chudobných

pracujúcich a vytvoriť účinné nástroje a politiky na zabezpečenie existenčného minima a zaistenie bezpečnosti v oblasti nových pracovnoprávných vzťahov.

- 4.10 Akčný plán pre účinné zdaňovanie príjmov právnických osôb musí napredovať, najmä pokiaľ ide o spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB). EHSV požaduje rozhodné kroky na boj proti daňovým podvodom, daňovým únikom a agresívnemu daňovému plánovaniu. Daň by sa mala vyberať tam, kde sa vykonáva hospodárska aktivita. Preto chce EHSV zabezpečiť, aby bola EÚ v plnej miere zapojená do akčného plánu OECD zameraného na boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, narúšaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS).
- 4.11 EHSV víta, že Komisia sa počas posledného cyklu európskeho semestra zamerala na postupný presun daňového zaťaženia z daňových poplatníkov s nízkymi príjmami v rámci efektívnejšieho a spravodlivejšieho daňového systému a podporila prechod na dane, ktoré majú nižší tlmiaci vplyv než zdanenie práce. Reformy daňových systémov sú nevyhnutné aj na zabezpečenie ich funkcie prerozdelenia, ktoré môže pomôcť znížiť nerovnosti.

5. **Hlbšia a spravodlivejšia hospodárska a menová únia**

- **Plán na dobudovanie HMÚ vrátane bankovej únie**
- **Presadzovanie hospodárskej a politickej únie**
- **Dosahovanie cieľov stratégie Európa 2020 a sociálnych cieľov v rámci európskeho semestra**

- 5.1 Vzhľadom na veľmi obmedzenú kapacitu menovej politiky na podporu dopytu sa hospodárstvo eurozóny ocitlo v tzv. likviditnej pasci. Je potrebná väčšia solidarita zo strany krajín so štrukturálnym prebytkom, ktoré by mali vo väčšej miere prispieť k expanzívnej politike.
- 5.2 Eurozóna musí posilniť svoj rastový potenciál a schopnosť vysporiadať sa s asymetrickými šokmi a podporiť hospodársku a sociálnu konvergenciu. Vyžaduje si to nové nariadenie o osobitnej fiškálnej kapacite. EHSV žiada, aby sa v eurozóne rozvinul makroekonomický dialóg ako kľúčový príspevok k demokratickému a sociálnemu rozvoju HMÚ. EHSV zdôrazňuje, že v budúcich diskusiách by sa nemalo používať spojenie „rady pre konkurencieschopnosť“, ale spojenie „rady pre konkurencieschopnosť, sociálnu súdržnosť a udržateľnosť“. Eurozóna bude musieť vystupovať jednotne voči medzinárodným orgánom.
- 5.3 EHSV očakáva, že európske inštitúcie začnú realizovať druhú fázu plánu na dobudovanie HMÚ v roku 2017, čím dajú eurozóne jasnú identitu. Príslušný plán by mal zahŕňať politické diskusie o implementácii inštitucionálnych opatrení, pričom niektoré kroky si môžu vyžadovať zmenu Zmluvy.
- 5.4 Diskusia by sa mala zamerať na nasledujúce otázky: pevná štruktúra eurozóny, fiškálna kapacita eurozóny a pokrytie spoločného dlhu zo strany členských štátov eurozóny riadené

Európskym menovým fondom; posilnenie zodpovednosti a demokratickej legitímnosti HMÚ prostredníctvom posilnenia právomocí Európskeho parlamentu, lepšie štruktúrovaná medziparlamentná konferencia a väčšia angažovanosť národných parlamentov, ako aj hlasovanie o právomociach HMÚ len poslancami EP z eurozóny.

- 5.5 Ako súčasť európskeho semestra môže byť občiansky a sociálny dialóg hnacou silou úspešných, udržateľných a inkluzívnych hospodárskych a sociálnych reforiem a reforiem v oblasti zamestnanosti. Národné parlamenty musia byť zapojené do plánovania a hodnotenia národných programov reforiem (NPR) a implementácie odporúčaní pre jednotlivé krajiny v súlade s cieľmi stratégie Európa 2020. Sociálni partneri zohrávajú špecifickú úlohu, pokiaľ ide o ich výlučné právomoci, zodpovednosti a úlohy.
- 5.6 Treba zaviesť okamžité opatrenia s cieľom zaviesť bezpečnostné štruktúry pre zraniteľných pracovníkov s nízkymi príjmami, zabezpečiť životné minimum pre domácnosti, cielene sa zamerať na chudobné oblasti a vyrovnávať nerovnosti. Európsky pilier sociálnych práv musí byť jasne definovaný a implementovaný v roku 2017 za aktívnej účasti sociálnych partnerov a iných organizácií občianskej spoločnosti. V rámci európskeho piliera sociálnych práv sa však musí prispieť k podpore udržateľného hospodárskeho rozvoja a tvorbe pracovných miest, a preto sa musia dosiahnuť hmatateľné výsledky na zlepšenie kvality života a práce ľudí v Európe a posilniť efektívne a inkluzívne trhy práce a kvalitne verejné služby dostupné pre všetkých.
- 5.7 Banková únia je ako súčasť finančnej únie kľúčom k zaisteniu integrity eura a väčšiemu rozdeleniu rizika so súkromným sektorom. Návrh na európsky systém ochrany vkladov je neoddeliteľnou súčasťou bankovej únie. Ďalšie rozdelenie rizika v rámci návrhu systému EDIS by malo sprevádzať ďalšie znižovanie rizík v rámci bankovej únie. Oba návrhmi sa treba zaoberať paralelne a bezodkladne a treba ich aj naozaj realizovať. Komisia by mala vypracovať obsiahlu a dôslednú štúdiu posúdenia vplyvu s cieľom zvýšiť legitímnosť návrhu.

6. Rozumné a vyvážené dohody o voľnom obchode

- **Uzatváranie obchodných dohôd s ambicióznymi a inovatívnymi kapitolami o obchode a udržateľnom rozvoji**
- **Využívanie výhod občianskeho a sociálneho dialógu**

- 6.1 Potrebný je súlad medzi rozvojovými a obchodnými politikami. Ako sa uvádza v oznámení na tému *Obchod pre všetkých*, environmentálne, sociálne, pracovné, spotrebiteľské a iné normy spolu s verejnými službami by sa nemali dohodami EÚ oslabiť, ale skôr posilniť.
- 6.2 Výbor za týchto podmienok považuje za dôležité uzavrieť prebiehajúce obchodné a investičné rokovania vyváženým spôsobom (vrátane TTIP, CETA, EÚ – Japonsko, rokovania o investíciách EÚ – Čína, rokovania s krajinami ASEAN a ostatné dohody o hospodárskom partnerstve) a po ratifikácii dohôd monitorovať ich implementáciu v praxi.

- 6.3 V rámci mnohostranných rokovaní o službách (TiSA) a environmentálnych tovaroch treba presadzovať aj transparentnosť a spravodlivé vyváženie záujmov.
- 6.4 Bilaterálne obchodné rokovania by nemali oslabiť záväzok EÚ voči WTO a snahu o silnú multilaterálnu celosvetovú dohodu a mali by sa vyhnúť prijatiu prípadných konfliktných pravidiel. V rámci rokovaní WTO je potrebný cielenejší prístup, napríklad pokiaľ ide o digitálny obchod.
- 6.5 Obchod je kľúčovou témou výrobných odvetví EÚ a aj v rámci ochrany európskeho trhu pred nekalými praktikami a dumpingom prostredníctvom aktualizovaných nástrojov na ochranu obchodu s cieľom v plnej miere chrániť vnútorný trh pred nekalým dovozom z tretích krajín. Európska komisia by však mala starostlivo vyhodnotiť dosah rozhodnutia o štatúte trhového hospodárstva pre Čínu.
- 6.6 Hoci systém investičných súdov, ktorý nedávno navrhla Európska komisia, vylepšuje zdiskreditovaný mechanizmus urovnávania sporov medzi investormi a štátom podporovaný USA, stále je kontroverzný a treba ho ďalej zhodnotiť.
- 6.7 Obchodná politika EÚ by mala zohľadniť rôzne názory vyjadrené v súvislosti s dôsledkami obchodných dohôd. Osobitná pozornosť by sa mala venovať zapojeniu spoločných orgánov, v rámci ktorých sú všetky strany občianskej spoločnosti zapojené do monitorovania všetkých aspektov dohôd o voľnom obchode. Poznatky a skúsenosti EHSV sú jedinečným prínosom k tejto práci. Štúdie vplyvu o budúcich alebo prebiehajúcich rokovaníach sú aj naďalej kľúčovým nástrojom pre všetky strany zapojené do monitorovania rokovaní.

7. **Oblasť spravodlivosti a základných práv založená na vzájomnej dôvere**

- **Zlepšenie bezpečnosti občanov**
- **Dodržiavanie zásad právneho štátu**
- **Odstránenie prekážok a prekonávanie rozdielov**

- 7.1 Rastúci dopyt európskych občanov po bezpečnosti si vyžaduje okamžitú reakciu s cieľom ochrániť hlavné úspechy integrácie EÚ a obnoviť dôveru v členských štátoch. Boj proti terorizmu si vyžaduje užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a ich orgánmi.
- 7.2 Snaha o nastolenie mieru na Blízkom východe, medzinárodná policajná spolupráca, účinná kontrola vonkajších hraníc a rozvojová politika musia nevyhnutne dopĺňať opatrenia zamerané na posilnenie bezpečnosti v Európe.
- 7.3 V roku 2017 musí EÚ posilniť piliere opatrení EÚ stanovených v Európskom programe v oblasti bezpečnosti. Program EÚ v oblasti bezpečnosti musí zabezpečiť, aby sa v plnej miere plnili zásady právneho štátu a dodržiavali základné práva v členských štátoch, a to vrátane demokracie, ľudských práv, hospodárskych a sociálnych práv, a tiež zaručiť účinný dialóg s občianskou spoločnosťou.

- 7.4 Treba odblokovať návrh smernice o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania [COM(2008) 426 final] a výrazne podporiť participatívne hľadisko občianskej spoločnosti.
- 7.5 Stratégia rovnosti žien a mužov na roky 2010 – 2015 potrebuje posilnený postup s jasnými cieľmi, konkrétnymi opatreniami a účinným monitorovaním pokroku v oblasti boja proti rodovej diskriminácii na trhu práce, vo vzdelávaní a pri prijímaní rozhodnutí, ako aj v boji proti rodovému násiliu.
- 7.6 Európska stratégia pre oblasť zdravotného postihnutia by sa mala aktualizovať podľa pripomienok Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom relevantných právnych predpisov a mal by sa zaviesť preukaz mobility, ktorý bude uznávaný vo všetkých členských štátoch.
- 7.7 V rámci boja proti chudobe treba stanoviť konkrétne ukazovatele a ciele pre deti v ohrození.
- 7.8 Treba sa zaoberať novými formami zraniteľnosti, ako je napríklad neistá práca, chudoba pracujúcich a situácia starších a mladých žien, osamelých matiek a prísťahovalkýň.
8. **Smerom k novej politike v oblasti migrácie**
- **Správne riadenie utečencov**
  - **Integrácia migrantov**
  - **Boj proti populizmu a xenofóbii**
- 8.1 EÚ musí reagovať na problémy súvisiace s migráciou a azylom prostredníctvom užšej spolupráce medzi členskými štátmi a pomocou jednotných a praktických opatrení. EHSV poukazuje na odporúčania a správu, ktorú vypracoval na základe prieskumných ciest do 11 členských štátov. Uprednostniť treba návrhy, ktoré vyplynuli zo správy Európskeho parlamentu o situácii v Stredozemí a potrebe holistického prístupu EÚ k migrácii.
- 8.2 V roku 2017 sa musia vytvoriť podmienky na ukončenie výnimiek k hraničným kontrolám stanoveným v rámci schengenských pravidiel a zabezpečiť dodržiavanie zásad právneho štátu pri riadení schengenského priestoru.
- 8.3 Navrhovaný spoločný azylový systém možno realisticky dosiahnuť v strednodobom horizonte. Legislatívne a politické iniciatívy navrhované Európskou komisiou sa musia urýchlene prijať rešpektujúc všeobecný záujem žiadateľov o medzinárodnú ochranu a zásady právneho štátu ako vyjadrenie konkrétnej solidarity medzi členskými štátmi.
- 8.4 Je preto dôležité prehodnotiť návrh na presídlenie, premiestnenie a ochranu žiadateľov o azyl s cieľom otvoriť legálne a bezpečné trasy pre žiadateľov o azyl.

- 8.5 V tejto súvislosti by chcel EHSV zdôrazniť, že v dohode medzi EÚ a Tureckom chýbajú potrebné záruky na zabezpečenie dodržiavania základných práv a medzinárodných záväzkov EÚ. Sú potrebné rózne kroky na obnovenie pozitívnej spolupráce s tureckými orgánmi a orgánmi susedných krajín, ktoré sú kľúčom k udržaniu bezpečnej hranice EÚ.
- 8.6 Migračná politika potrebuje zdroje na integráciu migrantov a utečencov. Výbor oceňuje úsilie na racionálnejšie využívanie zdrojov dostupných v rámci rôznych európskych fondov. Zdroje sa musia zvýšiť, najmä v rámci ESF, pre tie členské štáty, ktoré sú najviac vystavené problému integrácie migrantov a utečencov.
- 8.7 Dôležité je zapojiť ľudí s oprávneným pobytom v Európe do odbornej prípravy, pomôcť im pri vstupe na trh práce a integrácii do spoločnosti vo všeobecnosti. Rovnako potrebné je riešiť rastúci fenomén xenofóbie a populizmu, ktorý často súvisí s veľkými migračnými tokmi. Spoločné vyhlásenie európskych sociálnych a hospodárskych partnerov (ETUC, Business Europe, CEEP, UEAPME a Eurochambres) a práca organizácií občianskej spoločnosti a sociálnej ekonomiky je výzvou na cestu vpred.
9. **Silnejší globálny aktér**
- **Vnútoraná súdržnosť v záujme vonkajšej činnosti**
  - **Spolupráca so susedmi a strategickými partnermi**
- 9.1 EÚ by mala posilniť svoje postavenie globálneho aktéra za mier a stabilizáciu v oblastiach postihnutých konfliktom v rámci medzinárodných inštitúcií a konať súdržnejším spôsobom. V záujme zefektívnenia vonkajšej činnosti sú potrebné integrované politické opatrenia medzi vnútornou a vonkajšou politikou Komisie. Zásadný význam má zlepšenie vzťahov a spolupráce so strategickými partnermi, aby mohla EÚ zohrávať významnejšiu úlohu ako globálny aktér.
- 9.2 Príspevok EÚ k spolupráci a rozvoju by mal uprednostňovať demokratizačné procesy v susedných krajinách. Treba podniknúť konkrétne kroky za podpory dobre naplánovaných investícií financovaných EÚ v koordinácii so Svetovou bankou.
- 9.3 Dialóg s organizáciami občianskej spoločnosti a medziľudské kontakty by mali byť náležite začlenené do vonkajšej činnosti EÚ. Je nevyhnutné podporovať vytvorenie štruktúrovaného dialógu s organizáciami občianskej spoločnosti v regióne s cieľom zhodnotiť európsku susedskú politiku (ESP). Sociálny dialóg by sa zároveň mal stať neoddeliteľnou súčasťou spolupráce EÚ a jej rozvojových programov.
- 9.4 Hodnotenie európskej susedskej politiky by malo byť prioritou. Vzťahy s krajinami južného a východného Stredozemia by sa nemali zameriavať len na obranu na základe bezpečnostných hľadísk alebo utečeneckej krízy, ale skôr by sa mali stať skutočnou politikou spoločného rozvoja medzi rovnocennými partnermi.

- 9.5 Osobitná pozornosť by sa mala venovať vzťahom s Ruskom, ako aj aktívnejšej diplomacii voči tejto krajine, najmä pokiaľ ide o vzťahy v oblasti energetiky.
- 9.6 Kľúčový význam bude mať potreba splniť ciele trvalo udržateľného rozvoja a ciele stanovené na konferencii COP 21, a tiež začať ich implementáciu. Rozvojový program EÚ musia formovať najmä ciele trvalo udržateľného rozvoja. EÚ musí zohrávať aktívnu úlohu pri posudzovaní prostriedkov vrátane rozpočtových potrieb, ktoré bude potrebovať s cieľom čeliť takýmto výzvam. Vhodný rámec riadenia musí zabezpečiť výrazné zapojenie občianskej spoločnosti. EHSV opakuje svoj návrh na vytvorenie európskeho fóra udržateľného rozvoja.
10. **Únia demokratických zmien**
- **Podpora aktívneho občianstva a participatívnej demokracie**
  - **Zvýšenie otvorenosti a transparentnosti**
  - **Podpora občianskeho dialógu a posilnenie sociálneho dialógu**
- 10.1 Aby mohla EÚ riešiť spoločné, komplexné výzvy, ktorým čelí, musí zmobilizovať všetky sektory a zdroje pri vytváraní spoločných riešení. Občianska spoločnosť zohráva kľúčovú úlohu pri presadzovaní tejto dôležitej inovácie a zmena si vyžaduje najmä dôveru občanov. Preto treba zapojiť aktérov občianskej spoločnosti za rovnakých podmienok ako ostatné zainteresované strany, aby sa v plnej miere zabezpečilo, že ich príspevky sa plne využijú. Vyžaduje si to zmenu kultúry, ale aj podporu hodnoty silnej a nezávislej občianskej spoločnosti zo strany členských štátov a EÚ.
- 10.2 V tejto súvislosti EHSV pripomína Komisii svoju požiadavku, aby uverejnila zelenú knihu o tom, ako možno usporiadať trvalý občiansky dialóg.
- 10.3 EHSV takisto a znovu žiada, aby sa konzultačný proces s príslušnými stranami zlepšil, a to pokiaľ ide o reprezentatívnosť, prístupnosť, transparentnosť a spätnú väzbu.
- 10.4 Treba prijať opatrenia v súvislosti s návrhom na revíziu nariadenia o európskej iniciatíve občanov s cieľom zlepšiť jeho účinnosť.
- 10.5 EHSV naďalej považuje za prioritu posilnenie participatívnej demokracie s cieľom zvýšiť demokratickú odolnosť rozhodovacieho procesu Európskej únie. V tejto súvislosti by mala nová medziinštitucionálna dohoda Komisie, Rady a Parlamentu umožniť inštitucionálnym poradným orgánom, ako je EHSV, aby mali väčší vplyv na legislatívne návrhy v rozhodovacom procese.
- 10.6 Lepšia právna regulácia by mala byť metódou na zabezpečenie účinnejších a jednoduchších právnych predpisov, ktoré by boli jasné a mali by transparentné ciele. Mal by sa zväziť návrh na vytvorenie tzv. legislatívnej stopy s cieľom lepšie monitorovať rozvoj právnych predpisov, čo by organizáciám občianskej spoločnosti umožnilo zapájať sa do legislatívneho procesu

a posilnilo by to zapojenie sociálnych partnerov do tohto procesu a zároveň zabezpečilo splnenie ich potrieb a očakávaní.

- 10.7 Komisia by mala pokračovať v procese uplatňovania programu REFIT, v ktorom by mal EHSV zohrávať významnejšiu úlohu. Program REFIT by však nemal ohroziť pracovné a sociálne práva ani ochranu životného prostredia a spotrebiteľov. Účinnějšía regulácia vrátane predpisov týkajúcich sa MSP môže byť výsledkom otvorenosti a transparentnosti postupov lepšej právnej regulácie, ktorá by mala príjemcov povzbudiť, aby navrhovali legislatívne iniciatívy zdola nahor a mala by najmä viesť k rozsiahlejšiemu zapojeniu aktérov občianskej spoločnosti.
- 10.8 Európski sociálni partneri predstavili v marci 2016 štyri spoločné pozície k oživeniu sociálneho dialógu, utečencom, priemyselným politikám a digitalizácii. Tieto pozície musia byť začlenené do pracovného programu Komisie na rok 2017 a podporované ako také.

V Bruseli 14. júla 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Georges Dassis

Európsky hospodársky a sociálny výbor

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Vydavateľ: Oddelenie pre návštevy a publikácie
EESC-2016-54-SK

www.eesc.europa.eu

© Európska únia, 2016
Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

SK